R Aptus eſt. hoc capitulum. inducit gratianꝰ vt ꝓbet illicitum eſſe coitum in rapta. vnde p ꝯſequēs vult ꝓbare ꝙ debeat a ſecundo ſepari ſi eam raperet cum illicite ei adiungat̄. ita tamē ꝙ ille ſecundꝰ q̄ rapuit nō tractaſſet p̄mo de ſponſalibus. et ad hoc inducit ſequēs. c.

L Ex illa. ſʒ vbi ſit lex illa ignoro. forte in codice theodoſiano qꝛ potius ꝯtrarium inuenio. vt. C. de rapt̄. virg. .l. vna. §. quibus. ſed illud nō tenet vt extra de rapt̄. cum cauſam.

c ❡ Quod autē. ꝯſtiterit. s. e. deſponſatas.

d ❡ Hic autem. de q̄ agitur in themate.

D E cōiugali. ſʒ auctoritate. ducta. ſʒ male ſoluit naʒ huiuſmodi ſolemnitates nō faciunt ad eſſentiaʒ matrimonij. xxx. q. v. noſtrates.

f ❡ Illḋ gregorij ut. xxxiij. q. i. c. i.

Cauſa. xxviij.

Q Vidaʒ. in fidelis. ſuperiori cā quinqʒ notantur cauſe que prohibent matrimonium contrahere et contractum iubēt dirimere. verbi gratia votum ordo religionis habitus ligatio et publice honeſtatis iuſticia. In hac vero ſecunda ponuntur quedaʒ que impediūt matrimonium verbi gratia diſpar cultua vel diſſimilitudo fidei ut inter fideles et infideles. primo tractat an matrimonium ſit inter infideles. et oſtendit etiaʒ quid iuris ſit ſi alter ḋ duobus coniugibus infidelibus ad fidem cōuertatur. vt autem hic ꝛc̄.

Queſtio prima

Q Vod inter infideles. hic intitulat̄ prima queſtio an ſcilicet ſit. matrimonium inter infideles. et certum eſt ꝙ ſic. licet non ſit ratuʒ. ī. e. capitulo. iuſſit. gratianus tamen ad vtramqʒ partem allegat ꝛ bene ſoluit ī. e. §. ex hijs. ſed quia in hac queſtione quedam capitula ponuntur pertinētia ad ſecundam queſtionem que

aliud eſt rapi ſʒ eſt illicite ꝯſtuprari ❡ Vnde iſidorꝰ ethimologiaruʒ libro. v. capitulo. xxiiij. ait. Quid ſit raptus

R Aptꝰ eſt illicitꝰ coitus a corrupendo dictus. vnde q̄ raptu potitur ſtupro fruit̄. ❡ Hec aūt nō ab alio rapta ſʒ alij deſponſata monſtrat̄. ❡ Raptam vero talem dici prohibet gelaſius papa ita dicens Ibi raptꝰ admittitur vbi puella abducit̄. ḋ cuiꝰ ante

L Ex illa nuptijs nīl actū ꝓbat̄ p̄teritoꝝ p̄ncipū ibi raptū eē dixit omiſſum vbi puella ḋ cuiꝰ antenuptijs nichil actum fueāt videt̄ cū violentia abducta ❡ Nḋ aūt in fine capituli ſubiungit̄ etiaʒ ſi eis a raptoribꝫ vis illata ꝯſtiterit. ideo additū ē. qꝛ raptaꝝ alie ſe rapiendas exponunt. alie violent̄ abducūtur. quocunqʒ ḡ modo rapiant̄ prioribꝫ reddende ſunt. Hec autem vt ſup̄dictū eſt non inter raptas ſʒ inter alias deſponſatas ꝯnumerat̄. et ideo non eſt huic auferenda ꝛ priori reddenda. Sequunt̄ alie auct̄tes quibꝫ iſta ꝓhibetur nubē a ſcḋo et iubet̄ redire ad p̄oꝛa vota. ❡ Vnde ait ſiriciꝰ papa humerio ep̄o terraconenſi Puellam alteri deſponſatā alteri accipe non licet. Rub.

D E ꝯiugali violatione req̄ſiſti ſi puellaʒ alteri deſponſataʒ alter in matrimoniuʒ poſſit accipe ❡ Tale igit̄ ꝯnubium anathematizamus ꝛ modis omnibꝫ ne fiat interdicimꝰ qꝛ illa bn̄dictio quaʒ nupture ſacerdos imponit apḋ fideles cuiuſdā ſacrilegij inſtā eſt ſi vlla tranſgreſſione violet̄. ❡ Sʒ auctoritate hac ſiricij illa ꝓhibet̄ ad ſcḋa vota tranſire que in ꝓpria domo eſt ducta et cum ſponſo ſuo eſt iaʒ velata ꝛ benedicta. taliuʒ diſceſſione violat̄ benedictio quā nupture ſacerdos imponit. veꝝ hanc nonduʒ ſponſus in ſuam duxerat nec cum ea bn̄dictiōeʒ accepat. nec ḡ hac auctoritate huius copula ꝓhibet̄. Itē illḋ euſebij pape. Deſponſataʒ puellā non licet parentibꝫ alij viro tradē. ſimilit̄ de huiuſmodi deſponſata intelligitur. que videlicet cū ſp̄oſo ē velata ꝛ bn̄dicta. Item obicit̄ illud greg. que

ꝓpter frigiditateʒ a viro ſuo ſeparata eſt ꝛ alij nupta fuerit. ſi vir eius aliaʒ ꝯgnouerit illa ē detrahenda ſcḋo ꝛ reddenda p̄mo. Sed eodem modo ſoluit̄ qꝛ iſta videlicet cum illo bn̄dictionem accepat. ❡ Aug. de fide pactionis ꝛ ꝯſenſus. Si q̄s alicui mulieri ꝯſenſus fidem fecerit non licʒ illi aliam ducē

D Vobꝫ modis ḋꝛ fides. pactionis et ꝯſenſus. Si aliq̄s alicui mulieri fidem fecerit pactionis nō debʒ aliaʒ ducē mox. ſi aliā duxerit penitētiaʒ agat de fide mentita ꝛ maneat cum illa quā duxit. nō em̄ reſcindi debʒ tm̄ ſacramtuʒ. Si auteʒ fecerit fidē ꝯſenſus nō licʒ aliā ducē. ſi aūt duxerit dimittat ipaʒ ꝛ adherebit vxori priori. Eſt auteʒ fides pactionis quando aliquis ꝓmittit fideʒ alicui ꝙ eaʒ ducet ſi permiſerit ei rem ſecum habere vl̄ etiā ꝓ ꝯſenſu. Fides autem ꝯſenſus eſt qn̄ etiā ſi non cōſtringat manum tn̄ corde ꝛ ore cōſentit ducē ꝛ mutuo ſe ꝯcedūt vnꝰ alij ꝛ ſe mutuo ſuſcipiunt.

Incipit cauſa. xxviij.

Q Vidaʒ vir infidelis in cōiugio poſitus ad fideʒ conuerſus eſt. vxor vero eius odio criſtiāe fidei ab eo diſceſſit. ille q̄ndaʒ fidelem in vxorem accepit. q̄ mortua clericꝰ efficit̄. tandem vite ꝛ ſciētie merito i epiſcopū eligitur. ❡ Hic primum queritur an ꝯiugium ſit iter ifideles. ❡ Secundo an liceat huic aliam ducere priore viuent. ❡ Tercō an ſit reputandus bigamꝰ qui ante baptiſmū habuit vnā ꝛ poſt baptiſmū alterā. Q I

Q Vod inter infideles

eſt an altero remanente in infidelitate poſſit conuerſus ad fidem alij ſe copulare. de ea videamus. Notandum ergo ꝙ cum vnus coniugū conuertitur ad fidem ſi remanens in infidelitate eſt iudeus nullo modo fidelis debet ei cohabitare niſi velit ad fidem conuerti. et ſi non vult conuerti poteſt aliam ducēre. ī. e. c. iudei. ſed contra. eſt hodie verum. extra de diuoꝛc̄. quanto. et. c. gaudemus. ſi eſt paganus et non vult cohabitare vl̄ vult ſʒ cū blaſphemia criſti vl̄ vt eā ꝑtrahat ad mortale peccatuʒ fidelis poteſt cum alio contrahere. ī. e. ſi infidelis. et habes hic tres caſus in quibus licet contrahere cum ſecunda. extra ḋ diuō. quanto. ꝛ in capitulo ſequēti. ſi autē infidel̄ vult cohabitare fideli et in pace. in electōe fidel̄ eſt an velit ei cohitāē an nō. ſed tunc cum altero nō poteſt eo viuente contrahere ī. e. q. iam nunc. ꝛ. c. ſic enim.

i ❡ Ex fide. id ē qḋ ſit ex certa ſcientia cōtra fidem eſt peccatū. ḋ pe. di. iij. §. illud aūt.

h ❡ Peccatuʒ ē. vt. xxvi. di. deide

i ❡ Vera. id ē ad veritatē ducēns. Juſſit. ſʒ capitulū non facit ad propoſitum quia non erat inter eos matrimonium niſi de ſolo facto. ſed ꝙ dominus permiſit eſſe fidelem cum vxore infidelis intelligit̄ cum matrimonium p̄ceſſerat inter eos.

m ❡ Dimitti. a iudeis.

n ❡ Extra. i. ꝯf.

o ❡ Emendandū. ar. ꝙ non currit p̄ſcriptio in matrimonio qḋ verum eſt hodie. extra ḋ cōſang. ꝛ affinit. non debet.

p ❡ Non ē ratū. id ē inſeparabile.

q ❡ Erunt q̄nqʒ. ſcilicet pater et filiꝰ mater et filia nurus vel gener.

r ❡ Duo. id ē duo ſepabuntur a tribus qui ꝯuertunt̄ ad fidem.

s ❡ In tres. id ē contra tres. contrarij enim ſūt qn̄ conuertuntur ad fidem.

t ❡ In duos. id ē tres ꝯuertunt̄ ad fidem et ſepabūt̄

a duobꝰ· ꝯodit·i·qui non poſtponit amorem patris amori dei·
¶Qui nō= b ¶Centuplū· non dicit centū vxores ſed id qd̓ exce=
tit centuplum ſcꝫ vitam eternam accipiet·
¶Cōſentit·ſi vero nollet hitare cū eo poſſet eā dimittē ⁊ aliā ducē
viuēte ea·i·e·q·ij·ſi infidelis· ꝯtra·ſꝫ h̓ d̓ gētili·ibi de iudeo circa qꝫ
b ¶Nō dimittat·i·e·iudei ꝯ= ſpecialit̄ illd̓ obſeruatur·hn̄t enim iu

dei leges et ꝓphe
tas quibus para=
ti et muniti ſunt
animas ſimplici=
um fallē·ſꝫ gētiles
h̓ non hn̄t·ar·xi·
·q·iij·ad menſam
hodie tn̄ idē vidr̄
de vtriſqꝫ·ex̄ de
diuor·quanto·
¶Sāctificatꝰ
frequenter enim
vnus ſcificatur p
alterū·i·e·mūc·et
eſt ar·ad ea q̄ fre
quenter accidunt
iura adaptari·ff·
de legi·nā ad ea·
·iij·q·v·accuſato
res vel teſtes·xx
viij·di·de ſiracu=
ſane·
¶De theodora·
vxore ſiſinij·quia
ambo erant infide
les·ſed poſtea illa
ꝯuerſa eſt ad fidē
et per eaꝫ poſtea
vir ꝯuerſus eſt·
Nūqd·hoc
capl̄m eſt de
verbo ad verbum
xxvi·di·deinde·et
ibi exponitᷣ·
Siquis·dimi
ſerit·ꝓpter
fornicacōnē quaꝫ
fecit·
¶Poſt baptiſ=
mū·ſi dicās alteri
us tn̄ planum eſt
q꞉ fidelis nō com=
pellit̄ aliquo caſu
infidelē eā habere
ſꝫ nō cōtraheret cū
alia niſi in tribus
caſibus·extra d̓ di
uor·gaudemus·ſꝫ
vterqꝫ fuerit fac=
tus fidelis dic̄ hu=
go· ꝙ q̄cūqꝫ mō
eā dimiſerit ſiue
q꞉ dedit libellum
repudij ſiue alio
mō ſemp ꝯpellitᷣ
eaꝫ recipere poſt
vtriuſqꝫ baptiſ=
mū·nā dicit om̄e
peccatū deletū eē
in baptiſmo etiaꝫ
excepcōneꝫ q̄ vi=
ro ꝯpetebat ꝓpt̄
pcc̄m mulieris·ſꝫ
tutiꝰ ē diſtinguē
cū·Innoc·ut ſi di=
cat̄ ꝙ ſm̄ morem
gētiliū ⁊ nō ꝓpter
fornicacōnē illius
ante dedit ei libel
lū repudij· et mō
vterqꝫ conuerſus
eſt cōpellitur eaꝫ
recipe nec p̄t mō

nō ſit ꝯiugiū multis auctoritatibus
probatur·Ait enim paulus Omne
qd̓ nō eſt ex fide pcc̄m eſt·cōiunctō
aūt infidelium nō eſt ex fide et ideo
pcc̄m eſt·non eſt ḡ ꝯiugiū q꞉ nullū
ꝯiugium pcc̄m eſt·Itē aug̓·Non ē
vera pudicicia hominis infidelis cū
coniuge ſua·vbi aūt vera pudici=
cia eſſe non p̄t ibi nec veꝝ cōiugiuꝫ
eſt· ¶Item ambroſius·
IUſſit eſdras dimitti vxores
alienigenas p q̄s ibāt ad de
os alienos·Non eſt enim putandū
mr̄imoniū qd̓ ex̄ dei decretū eſt fc̄m·
ſꝫ cū ꝯgnoſcitur ē emēdandū·Iteꝫ
aug̓·Nō ē ratū cōiugiū qd̓ ſine deo
eſt·Hijs omībꝫ auctībꝫ probatur ꝯ
iugium nō eſſe inter infideles·Econ
tra inueniuntur alie auctoritates q̄
bus probatur ꝯiugium eſſe inter in
fideles· quaꝝ p̄ma ē illd̓ euangelij
ꝙ xp̄s ait· Erūt q̄nqꝫ in domo vna
duo in tres et tres diuidūtur·in du
os·Deinde cū pſonas illas enume=
raret vxorē diuidendā eſſe in virum
dixit et ecōuerſo·Item qui nō odit
patrem vel matrē ā vxorē ā ſororē
ꝓpter me nō eſt me dignus·vxoreꝫ
infidelē nō fidelē dicit odio haben=
dam·Item omnis q̄ reliquerit do=
mū ā p̄rem ā matrē aut ſororē aut
vxorē ꝓpter me centuplū accipiet
et cetera·Vxorē infidelē in hoc loco
ſignificat que ꝓpter xp̄m dimittit̄
dū potius ipa ꝙ fides xp̄i deſeritur·
Itē apl̄s·Si q̄s frater hꝫ vxorē in
fidelē et h̓ ꝯſentit hitare cū illo non
dimittat illā·Et ſi qua mulier habꝫ
viꝝ infidelē et h̓ cōſentit habitare
cū illa non dimittat viruꝫ·ſanctifi=
catus ē em̄ vir infidelis p mulierē fi
delem·et ſcificata ē mulier infidelis
p viꝝ fidelē·Itē ad titū·Hortare a
doleſcētulas vt diligant viros ſu=
os·hoc tā d̓ infidelibꝫ ꝙ de fidelibꝰ
intelligendum eſt·Infidelibus nā=
qꝫ viris fideles mulieres ꝓpenſiꝰ de=
bent obſequi ꝓpter deum vt ſic vi=
ros ſuos xp̄o lucrari valeant·ſicut i
paſſione beati clementis de theodo=
ra et ſiſinio legitur mirabiliter con
tigiſſe·¶Itē innocentiꝰ pp̄a ruſo
et euſebio ep̄is macedonibus·
Bigami ꝓbant̄ q̄ an̄ bapm̄ū vnā ⁊

poſt bapm̄ū alterā habuerunt·
NUnquid nō erunt admittēdi
in hereditatis cōſortium qui
ex ea ſuſcepti ſunt que ante baptiſ
mum fuerit vxor·erūtqꝫ appellandi
naturales q꞉ non eſt matrimonium
legitimū vt nobis vidr̄ n̄ illd̓ quod
poſt baptiſmū aſſumitur· Ipe dn̄s
cū interrogaretur a iudeis ſi liceret
dimittere vxorē atqꝫ exponeret fie=
ri non debere addidit·quos deus cō
iunxit homo nō ſepet·ac nec de hijs
putetur eſſe locutus qui poſt bap=
tiſmū vxores ſortiūtur h̓ et a iudeis
interrogatū et iudeis eſſe reſpōſum
meminerint·Quero et ſollicitus q̄=
ro·ſi vna et eadem ſit vxor eius qui
ante cathecuminus poſtea fidelis ſit
filioſqꝫ ex ea cū eſſet cathecuminus
ſuſcepit et poſtea alios filios cū fide
lis fuerit vtꝝ ſint fratres appellan
di an non habeant poſtea defuncto
patre cū ceteris hereditatis fami=
lie herciſcunde ꝯſortiū quibꝰ filioꝝ
nomen regeneracō ſpūalis dicitur
abſtuliſſe·Qd̓ cū ita iudicare atqꝫ
ſentire abſurdum eſt q̄ racō eſt hoc
malū defendi et vacua magis opi=
nione iactari ꝙ aliqua auctoritate
roborari cū nō poſſint inter peccata
deputari qd̓ lex p̄cipit et deus ꝯiun=
xit·¶Itē ex concilio euticiani pa
pe· Infidelis ptāte ſit poſt bap=
tiſmū vxorē recipe ꝙ an̄ dimiſerat
SI q̄s gētilis gētileꝫ vxorē di
miſerit an̄ baptiſmū·pꝰ bap=
tiſmū i ptāte eiꝰ erit habere eam vl̓
nō habere·¶Idem· Fidelis in
fidelē diſcedētem ſequi nō cogitur
SImili modo ſi vnus ex coniu=
gatis baptizatus eſt et alter
gentilis ſequi eum nō vult·dicit a=
poſtolus·infidelis ſi diſceſſerit diſce=
dat ¶Item aug̓· de fide ⁊ operibꝰ
Sine culpa relinquitur vxor que
UXor cū fideli hitare noluerit·
legitima ſocietate coniuncta
ſine vlla culpa relinquitur ſi cum vi
ro xp̄iano pmanere noluerit nō at=
tenditur eo modo eam rectiſſime di
mitti ſi viro ſuo dicat non ero vxor
tua niſi michi de latrocinio tuo di=
uitias congreges aut niſi ſolita le=
nocinia quibus noſtram domum

ei obicere·ſi cū alia ꝯtraxerit quaſi obiectu fornicacōis eam repellat
nā licet in veritate fornicata ſit q꞉ tn̄ illa fornicacō licita ē ſm̄ eos nō
p̄t eam repellē·ſi vero alias fornicata fuiſſꝫ et ꝓpter illam fornicacōꝫ
eā dimiſiſſet nō ꝯpellit̄ eā recipe·h̓ totū hēs ex̄ d̓ diuor·gaudemus·
·ſ·vl·nec eſt ꝯtra de ꝯ·di·iiij·ſine pnia d̓ pe·di·vl·nullus·nō em̄ dico
p baptiſmum alterius excepcōnem ſibi competentem auferri poſſe·et
rōnē illius plene
notaui·xxvi·di·d̓
inde·in ſi·q꞉ forni
cacō non tm̄ vxo=
rem ſed etiam vi=
rū maculat·xxxij·
·q·i·in ꝯiugio·
SImili modo·
infidelis· h̓
capl̄m ⁊ ſequēs in
telligūtᷣ de diſpi
cōiugio·ꝓpter h̓
ꝙ dicit ſi cū viro
xp̄iano·⁊c̄·et ibi
q̄n ad baptiſmū·
et ꝯtinētur h̓ duo
caſus in quibꝫ li=
cite dimittit̄ vxor
infidelis·cum non
vult cohitare·vl̓
vult ſꝫ ea ꝯdicōne
vt vir ꝯmittat ali
qd̓ mortale pcc̄m
d̓ pari aūt ꝯiugio
·h·nō itellexit·q꞉
ſi vterqꝫ ꝯiugum
eſt fidelis· fidelis
fidelem nunquam
dimittere p̄t ſm̄
hu·niſi ob fornica
cōnem carnalē vl̓
ſpūalem ſcꝫ ydola
tracō tm̄·alias n̄·
vnde ſi vxor xp̄ia
na ptrahat virū
ad mortale pecca
tum verberet eaꝫ
et caſtiget ſi p̄t ⁊
nō ꝯſentiat ei·ſed
h̓ intelligūt alij d̓
pari ꝯiugio q꞉ fi=
delis fidelē hn̄ p̄t
dimittere ſi ꝯpel=
litur ab ea ad mō
tale pcc̄m nec for
te poteſt reſiſtere
ſed expreſſe ꝯtra=
dicit·extra de di=
uor· quanto·ſed
pone ꝙ vir vxo=
rē vel ecōuſo dimi
ſit ſꝫ poſt penitet
nunquid iterū illā
tenetᷣ euꝫ recipe
diſtingue p dec̄·
ex̄ de diuor·d̓ illa
UXor·ꝯiūcta·
olim in infi=
delitate·
m ¶Societate·i·
matrimonio·
n ¶Relinquitur·
a viro facto xp̄ia=
no et licite tūc p̄t
copl̓ari alij vir·
o ¶Xp̄iano·mō·
p ¶Nō attēdit̄·
alius caſus eſt et
ponitur interro=
gatiue quaſi dice
ret non ſolum in
p̄miſſo caſu licite
dimittitur vxor ſꝫ
nō attēditᷣ·id eſt

noſne attenditur et cetera. a ¶ Eam. ſcilicet infidelem. b ¶ Tranſigebas. i. paſcebas. c ¶ Et menbrorū. i. vxorē. xxxiij. q. ij. admonere. d ¶ Amputabit. remouendo a ſe corporaliter. e Idolatria. hoc capl'm ſm hug. de diſpari cultu intelligitur ſic p cedēs. f ¶ Itē. i. ſi auaricia eſt ydolatria et ydolatria eſt infide litas et infidelitas eſt fornicacō ergo et auaricia eſt fornicacō.

S n ¶ Si autem. id eſt ſi non reuocas eam a ſuo propoſito. Infidelis. libertatē. nā dico q ipo iure ſoluitur vinculum ma trimonij nō p ſententiam eccie ſed p ipm ius ſcꝫ in tribꝫ caſibꝫ in quibus ɔtrahere poteſt. nā ɔtumelia creatoris ſoluitur ius matrimonij. ſi tn̄ infidelis vult redire ad fidem priuſq cum reliqua contraxerit co gitur recipe eam. vt extra de diuor. gaudemus. in fine.

g ¶ Et vniuſalē. ar. q indiffinite dicitur generalit' debere intelligi. ff. de tutelis. qui habet. §. vl. xxxi. q. i. quod ſi dor mierit. h Cauſa vtiqꝫ. q2 ipa cogit eum fornicari ſpūalit'. i ¶ Sacrificare. idē ē ſi coget ad qdcūqꝫ mortale pccm ut inuit ex lrā ſupiori. ⁊ nota q ꝓpt fornicacōꝫ corpalem ſemel ɔ miſſam pt eam di mittere. xxxij. q. i. dixit. ſed ꝓpter ſpūalē non ñ pſe ueret. et ꝭ. c. ꝓx. Non ſolū. co inquinat. cū alio a ɔiuge ſuo. l ¶ Simulacrū. i. y dolū colit. m ¶ Receď. h ca pl'm itelligit. h. de duobꝫ fidelibꝫ quoꝝ alter in he reſim labatur int' quos cū ratū fuit matrimoniū nec diſſoluitur altero labente nec ɔtra here poteſt. licet ſecus ſit in caū cō uerſo ſcilicet cum alter infideliuꝫ ɔ uertitur. tunc in tribꝫ caſibus diſ ſoluitur et ɔtrahe re. poteſt. et hoc totū habes extra de diuor. quanto Itē nunqđ ē pre ceptū qđ dicit re cede ab illa qđ di cit hugo ex quo p ſeuerat p̄c ptum eſt ſi ē notoriū ſꝫ hoc quantum ad reddendū debitū ſed exigere pt et ſic intelligit. xxx ij. q. i. c. i. videt' tn̄ hug. q in hoc caū ad minus ſit ɔſiliū q recedat ab illa. ꝭ. e. iā nūc. ſed ibi eſt cōſiliuꝫ qn̄ alter infideliuꝫ eſt ɔuerſus h ve ro p̄ceptū. et po teſt ēe ea racō q2 maior eſt hic cō tumelia creatoris vt extra de diuō. quanto. et qđ ſit p̄ceptum habes extra de iureiurā. quemadmodum.

trāſigebas etiaꝫ xp̄ianus exerceas aut ſi quid aliud vel flagicioſum vel facinoroſum i viro nouerat quo de lectata vel libidineꝫ explebat vel fa cilem victuꝫ habebat. vel etiā orna tior incedebat. tūc em̄ ille cui vxor h dixit ſi veraciter egerit penitenti am ab opibꝫ mortuis qn̄ ad baptiſ mum acceſſit. habetqꝫ in fundamē to fidem que p dilectioneꝫ opatur. ꝓculdubio plus amore tenebit' di uine gratie quam carnis luxuria ⁊ mēbꝝ qđ eum ſcandalizabat forti ter amputabit. ¶ Idē ď ſermōe do mini in monte libro pmo.

Licite dimittit' vxor q̄ viꝝ ſuū co gere vult ad malum.

IDo. latria q̄ ſecūtur īfideles ⁊ q̄li bet noxia ſupſtitō fornicacō ē. dn̄s aūt pmiſit cā fornicacōnis vxorē dimitti. ſꝫ q2 pmiſit ⁊ nō iuſſit ďdit apl'o locū monēdi vt qui noluerit dimittere nō dimittat vxorē īfide lem quo ſic fortaſſis poſſit fidelis fie ri. Itē ſi īfidelitas fornicacō ē ⁊ ido latria infidelitas et auaricia ydola tria. nō ē dubitandū et auariciā fo nicacōnē eſſe. Quis ergo iā quam libet illicita ɔcupiſcentiam pt recte a fornicacōis gn̄e ſepaē ſi auaricia fornicatio eſt Ex quo intelligit' q ꝓpter illicitas ɔcupiſcētias non tm̄ que i ſtupris cū alienis viris aut fe minis cōmittūtur. ſꝫ omnino ꝓpter quaſlibet ɔcupiſcētias q̄ animā cor pore male vtentē a lege dei oberra re faciūt et pniciose turpiterqꝫ cor rumpi poſſit ſine crimie et vir vxo rem ſuā dimittere ut vxor virū. q2 exceptā facit dn̄s cām fornicacōis quā fornicacōnē ſicut ſup̄ ɔſideratū ē generalem et vniuerſalem cogim̄ intelligē. Cū auteꝫ ait excepta for nicacōnis cā non cui9. ipoꝝ viri ā femine. nō enim fornicantē tm̄ vx orem dimittere ɔceditur ſꝫ quiſq̄s eam q̄ꝫ vxorē dimittit a qua ipe co gitur fornicari cauſa vtiqꝫ fornica cōnis dimittat. velut ſi aliquē vxor cogat ſacrificare idolis q̄ talē dimi ttit cā fornicacōis dimittit. nō tm̄ illi9 ſꝫ etiā ſue. illi9 q2 fornicat' ſue ne fornicet'. ¶ Iteꝫ de alterius cō iugijs libro ſecundo.

Que ſimulacra facit nec reſipiſcit dimittitur a viro ſuo.

NOn. ſolū mechacō ē illius qui car nem ſuā coinq̄nat ſꝫ etiā qui ſimula crū facit mechatur. q ſi in hijs fac tis pſeuerat et penitētiā non egerit recede ab illa et noli viuere cū illa. ſi naūt et tu pticeps eris eiuſdē pec cati. ¶ Itē ambroſius ad ilarum.

Amore cuiuſlibꝫ ñ ē a fid recedēdū

SI infidelis dicit apl'us diſce dit diſcedat. nō ē ſuituti ſbie ctus frater aut ſoror in huiſmodi. id eſt ſi infidelis noluerit eſſe cū con iuge ſua fideli h cognoſcat fidel' ſu am libertatē. nec ita ſe ſubiectuꝫ pu tet ſeruituti ut ipam dimittat fidē ne ɔiugeꝫ amittat infidelē. h de fili abꝫ atqꝫ pentibꝫ h de frībꝫ atqꝫ ſo roribꝫ itelligit' ꝓpē xp̄m eē dimittē dos. Cuꝫ ponitur iſta ɔdicō vt xp̄m dimittat ſi eū ſecū habere deſiderat h g̊ et de domo et de agris et de cete ris rebus q̄ iure pecuniario poſſiden tur intelligendū ē. ¶ Itē aug̊. ad pollentium.

Qđ infideles ſunt cō iuges et q fideli licet dimittere in fidelem.

IAm nunc illud videamus qđ ait apl'us ſcꝫ ce teris aūt ego dico nō dn̄s adimpa ria videlicꝫ vbi nō ambo xp̄iani fu erāt ɔiugia locuturus qđ michi vi ſum ē eū monēdo dixiſſe. q2 em̄ ɔiūx fidelis relinquē ɔiugē licite pt infi delē ideo h fieri nō dn̄s ſꝫ apl's ꝓhi bet. qđ enim dn̄s ꝓhibet fieri omni no non licet. Monet ergo apl'us q poſſit eſſe multoꝝ occaſio lucrando rum vt fideles ɔiuges in relinquen dis infidelibꝫ pmiſſa licētia nō vtā tur. Tibi autē vidr' infideles q̄ꝫ di mitti a fidelibꝫ nō licere q2 h vetat apl's. cū ergo dicā hoc licere qđ nō vetat dn̄s non tn̄ dico expedire. q2 h ne fiat āmonet apl's qui reddit eti am racōnem cur fieri non expediat q̄uis liceat. quomō enim ſcis inq̄t mulier ſi virū ſaluū facies. aut vnď ſcis inq̄t vir ſi vxorē ſaluam facies cū etiaꝫ ſupius dixiſſet ſanctificat9 eſt vir infidelis in muliere fideli et mulier infidelis ſanctificata eſt i fra tre hoc eſt i xp̄iano. alioquin filij ve ſtri immundi eſſent nūc autē ſancti

r ¶ Vt xp̄m. ar. q modus fac' cō dicōnē. nam dicit h verbū. cū poni tur iſta ɔdicō. et poſt dic'. ut xp̄m et cetera. ſic ex' de ɔdi. appo. c. ij. et ex' ut eccle. bene. ut noſtrum. IAm nūc. ſic ɔtinua. hac ten9 tractauit. ḡ. de paribꝫ ɔiugijs fideliū ſcꝫ de q̄bus dic' apoſtol9 i epi ſtola ad corinthi os hijs qui matri monio ɔiūcti ſunt dico non ego ſed dn̄s vxorē a viro non recedere et vir vxorem nō di mittat. nam cete ris diſparibꝫ ⁊c. r ¶ Ceteris. i. diſ paribꝫ ɔiugibus q2 pri9 de paribꝫ ait apoſtolus. s ¶ Dico. i. ɔſulo et ſuadeo ex dei auctate nō mea. t ¶ Monendo. id eſt nō p̄cipiendo. u ¶ Prohibet po nitur improprie. hic id ē ſb forma ꝓhibicōnis diſua det et monet ne fi at. x ¶ Apoſtolus. ideo ſcꝫ. y ¶ Permiſſa a domino et non ꝓ hibita. ¶ Vetat. i. diſ ſuadet. ar. aliqđ h ipo eſſe licitum q a dn̄o nō eſt ꝓ hibitum. ar. xxxi. q. i. quod ſi dor mierit. ff. de ꝓcu ra. mutus. a ¶ Sanctificat9. ideſt ad fidem cō uerſus. b ¶ Alioquin. i. ſi alijs adheſerūt. viuētibꝫ relictis et cohabitare vo lentibꝫ filij quos ex alijs genuerit nō erunt legitimi vel loquitur de fi lijs prius natis q̄ re manent immun di id eſt infideles quia non conuer tuntur. c ¶ Sancti ſunt. i. eſſe poſſunt. d ¶ Preuenerāt. id eſt frequenter acciderant. ad ea

que frequẽtius accidũt iura adaptantur·ff·de leg·nã ad ea·xxxviij·di·de ſiraculane· a ¶Vinculum·tñ ꝫ vt eos lucrẽtur·
b ¶Officijs·i·opib9· c ¶Gerens·i·dirigens· d ¶Teſtãtur·ar·ꝙ ꝑ ↄſequẽtiã determinant ꝑcedẽtia·h̃ gñale hẽs·xliij·di·ſit rector·in
e ¶Cũ ſim liber·id eſt nullis beneficijs obnoxius· fine··
f ¶Omniũ·i·talem me exhibui ut comodũ oim facerem ⁊ h̃ feci ut plures·et cetera·

tales ſcꝫ vt aplo eſſet locus monendi ut non fieret h̃·ſed non dico h̃ eſſe verũ·imo ideo dixit aplus dico ego nõ dñs·nã ſi ⁊c̃·ut oſtenderet ꝙ dñs non iubet recedere·nam ſi et cetera·
q ¶Seru9·nã apoſtol9 nullo mõ faceret ↄtra dñꝫ ſicut dicit ꝑtor ꝙ ↄtra legẽ nõ tuebitur aliquẽ·ff·de publi·cũ ſpõſus·§·ſi res·nõ reuocantur a filio que a patre gerũtur·C·de re·mili·que a patre·

g ¶Si alij·ipoc̃ de
h ¶Poteſtatis· ꝫ nõne diceretur cur ideo h̃ faceret q: non egeret·ſic dic nõne magis ⁊ cetera quaſi egemus quidem ſed ñ ſumus vſi·
i ¶Poteſtatis·i· ꝑtãtem hñt recipere de reb9 vr̃is
k ¶Nõne magis nos·qui plus diligimus vos quam res veſtras·
l ¶Sꝫ omĩa·i·famẽ et ſitim ⁊ ſitia·
m ¶Demus·nam corinthi erant auari et ſe retrahebãt a ꝑdicacõne· vel ideo q: ſi ipe accipet multi erãt pſeudo apl̃i q̃ ſtatim ꝑdicarent vt accipent et ita impedirẽt euangelium·ſꝫ cũ iſte non accipet nec illi audirent accipe et ita nõ ꝑdicarent·
Sic enim·in ꝑma pte ponitur vſqꝫ ad·v̈· qm̃ g̊·intellectus aug̃·ſup illa auctoritate apl̃i·ego dico non dñs· ꝙ ſi vir fidelis hꝫ vxorẽ infidelez nõ dimittat eam et oſtendit ratõnem q̃re dñs nõ ꝓhibuit nec iuſſit·in ſcd̃a pte vſqꝫ ad verſiculũ·tu aũt·ponũtur tres ſolucões aug̃·ad totidem obiectõnes pollencij·in tercia pte vſqꝫ ad·v̈·intelligis·ponitur expoſicõ et intellectus pollencij ſuper auctoritate ꝑdicta quam aug̃·reprobat·vltimo ponitur repilogacõ quam aug̃·facit ſic iferens victoriſſimam cõcluſionem·et cõſtrue ſic·fideles viri ſic non probibentur recedere ab infidelibus vxoribꝫ vel femine fideles ſic non probibent9 recedere ab infidelibꝫ maritis·vt id eſt ſicut neqꝫ iubentur recedere·ſm hoc ꝑmum neqꝫ habũdat·vel ſi vis ꝙ non ſuphabundet dic neqꝫ recedere id eſt retinere·⁊c̃·i·ſicut fideles viri et femme non probibẽtur non recedere ſic nec iubentur non recedere·quaſi dicat ꝙ nec illud nec illud fiat·h̃ enim ↄtinuatur ad ꝑmiſſam ptem capl̃i·
o ¶Nõ ꝓhibẽtur·nõ repetitur h̃ neqꝫ ſup poſitũ vt faciat vnã affirmacõnẽ·ſed ꝓpt̃ inpoſicõnẽ ſup poſitã ꝑt legi vtrũqꝫ et erit idẽ ſenſus
p ¶Nã ſi dimittere·ꝑma racõ q̃re dñs non ꝑcepit dimitti·

ſunt·ſic ad lucrãdos ↄiuges ⁊ filios criſto exemplis etiam que iam preuenerant vidr apoſtolus hortatus· Cur ergo nõ expediat etiam infideles ↄiuges dimitti a fidelib9 cauſa euidenter exp̃ſſa eſt·non enim ꝓpter vinculum cũ talib9 ↄiugale fuãdũ eſt pactũ·ſꝫ vt querãtur in xp̃o recedi ab infidelibus cõiugib9 aplus vetat· Multa ſunt aũt facienda non iubẽte lege ſed libera caritate·et ea ſunt i nr̃is officijs gratiora que cũ liceret nobis et nõ impẽdere tñ cauſa dilectõnis impendimus· Unde ipſe dñs prius cũ ſe tributũ nõ debere ſoluere demonſtraſſꝫ·ſoluit tñ ne ſcãdalizaret eos quibus ad eternã ſalutem gerens morẽ conſulebat· Iã vero aplus queãdmodũ iſta ↄmendet eius verba teſtentur vbi dicit· Cum ſim liber ex omnibus oim me feci ſeruuꝫ vt plures lucrifacerẽ cũ paulo ſuperi9 dixiſſꝫ·Nunquid non habem9 licẽtiã circũducẽdi ſororeꝫ mulierem ſicut et ceteri apl̃i ⁊ frãt dñi et cephas·nunquid nõ habem9 licentiã mãducãdi et bibẽdi an ego ſolus et barnabas nõ habemus poteſtatem h̃ opandi·quis militat ſuis ſtipendijs vnqꝫ·quis plãtat vineam ⁊ de fructu eius nõ edit· q̊s paſcit gregem et de lacte gregis non ↄmedit·et paulo poſt· Si alij inquã ꝑtãtis vr̃e iure ꝑticipãt nõne magis nos·ſꝫ non ſumus vſi hac ꝑtãte ſꝫ omĩa toleram9 ne q̊d impedimẽtum demus euãgelio xp̃i· ¶Item·

Ab infidelibus ↄiugibus alicui recedere licet ſed non expedit·

Sic enĩ neqꝫ recedere ab vxoribus infidelibus vel maritis fideles viri vel femine nõ ꝓhibentur a dño neqꝫ iubentur Nam ſi dimittẽ tales ↄiuges iuberẽtur nullus locus eſſet conſilio monẽtis apl̃i ne hoc fieret·

nullo enĩ modo q̊d dñs iubet ſeruus bonus ꝓhibet· Item cum ergo cepiſſet etiam gentib9 euãgeliũ predicari iunctos gentiles gẽtilibus cõpiſſet ↄiugibus ex quib9 ſi non ambo crederent·aut vnus aut vna et infidelis cum fideli ↄſentiret cohabitare nec prohiberi a dño debuit·fidelis infidelez dimittere nec iubere· ideo ſciliꝫ nõ ꝓhiberi quia iuſticia ꝑmittit a fornicante diſcedere·et infidelis hominis fornicacõ eſt maior in corde nec vera eius pudicicia cũ ↄiuge quidem dici ꝑt quia omne q̊d non eſt ex fide peccatum eſt·quamuis veram fidelis habeat pudiciciaꝫ etiam cum infideli coniuge que non habet veram· Ideo autem nec iuberi debuerũt·fideles ab infidelibus ſeparari·quia non contra iuſſionẽ dñi gentiles fuerunt ambo ↄiuncti·Nõ ergo ab infideli fidelem diſcedere ñ prohibet nec iubet domin9· ideo ut non diſcedat apoſtol9 dicit nõ dñs· habens vtiqꝫ ſpiritum ſanctuꝫ i quo dare poſſit vtile et conſilium fidele Unde cum dixiſſet de muliere cuius vir mortuus fuerat·beatior autem erit ſi ſic ꝑmanſerit ſecũdum meũ ↄſilium·ne quis hoc conſiliuꝫ tanquã humanũ non diuinũ ↄtemnẽdũ putaret·adiecit·puto autem ꝙ et ego ſpiritum habeam dei·ꝑ inde intelligẽdũ eſt etiã ipa que a dño nõ iubẽtur ſed a ſancto eius famulo vtiliter ſuadentur eodeꝫ dño inſpirante ſuaderi·abſit enim vt quiſquam catholicus dixẽit ꝙ ſpũs ſanctus ſuadet nõ dñm ſuadere cum et ipſe dominus ſit et inſepabilia ſint opera trinitatis· Dicit tñ apoſtolus· De virginibus aũt ꝑceptum dñi nõ habeo ↄſiliũ autẽ do·non vt ↄſiliũ h̃ alienũ exiſtem9 a dño cum ↄtinuo ſequatur et dicat· Tanquã miſericordiã

r ¶Cũ ergo·racõ quare tales nõ ꝓhibuit dimitti ſcꝫ ut nichil ꝓhiberet ꝙ iuſticia exigit fieri·iuſtũ enĩ eſt vxoreꝫ dimitti ob fornicacõnem ꝑſertim ſpũalem
s ¶Vera·i·virt9 vel ducẽs ad veritatem vt·xxxij·q·i·dixit·
t ¶Pudicicia·s·xx·q·i·nuptiaꝝ ↄtra·ſꝫ ibi pudiciam ↄtinẽtiaꝫ vel v̈ginitatem noiat h̃ vero virtuteꝫ ⁊ caſtitatem q̃ etiã inter nuptiaꝝ ↄpera nõ amittit9·
u ¶Ideo aũt·ſecũda racõ q̃re nõ ꝑcipit·ſꝫ male dic q: ꝑma nõ ꝑceſſit quo ad iſtum articulum·
x ¶Iuſſionẽ·ar·ꝙ ſi gẽtilis cũ gẽtili ↄtrahat nõ fac̃ ↄtra ꝑceptũ dñi cũ matrimonium ſit inter eos·vñ ſi veniũt ad fidẽ ñ debent ſepari·ex̃ de diuor·gaudem9·
y ¶Nõ g̊·rñdet aug̃·ad pollẽtiuꝫ dicẽtẽ ꝙ ex quo apl̃s ↄſuluit et ñ dñs·eius ↄſilium tanqꝫ humanũ nõ diuinũ ↄtẽnendũ ẽ· Ren·g̊ aug̃·q̊uis id q̊d ↄſulit apl̃s non precipiat dñs nichilominus tñ ↄſiliũ apl̃i tanqꝫ a ſpũ ſcõ infuſũ acceptandũ ẽ·et ꝙ hẽbat a ſpũ ſcõ ꝓbat ꝑ duo ſika·et nota ꝙ obiectiones pollẽtij nõ ponuntur h̃ ſed colliguntur ex reſpõſionibus auguſtini ſicut dicit lex· ꝙ ſi inſtrumento cautũ ẽ michi pecunĩã dari ꝑreſumitur ſtipulacõꝫ eſſe interpoſitam ut·C·de ↄtrahen·et ↄmit·ſtipu·l·i·

s ¶Dicit·i·monet· a ¶Nõ dñs dicit·i·ꝑcipit·et ita repetitur v̈buꝫ in alia ſignificacõne·nã ſi in eadẽ falſum eſſet q: quicq̊d monet aplus monet dominus ꝓut ſequitur·et expoſicõ varia huius verbi dico de ne ꝓbatur ꝑ intellectũ illius auctoritatis· de virginibꝫ aũt ꝑceptum dñi nõ habeo·⁊c̃· ad oſtendendum ꝙ haberet ſpiritum ſanctum et
b ¶Vñ cũ dixiſſet· eius conſilio ſtandum eſſe·
c ¶Et inſepabilia·ꝓ maiori pte·nã quedã attribuũtur patri q̃ non filio et econtra·ſed tu dic opa opantia·opeata enim non ſunt inſepabilia·de con·di·iiij·c·vltimo·

a ¶ Ita ſane. hic reſpōdet auguſtinus ſecūde obiectioni pollentij di
centis quare apoſtolus nō dixit conſulendo. bonum eſt dimittere vxo
rem infidelem. melius eſt aūt cū ea manere. ſicut alibi conſulēdo dixit
qui dat nuptui bene facit qui nō dat melius fac. Et reſpondet ꝙ que=
dam licita ſunt quoꝝ vtrūqꝫ expedit vt dare nuptui et nō dare nup
tui et alia quoꝝ vnum expedit aliud nō vt dimittere non dimittere
cū ꝑmis recte po=
nunt⁹ lꝫ adiectiua
bonū meli⁹. cū ſe=
cūdis nō. q² vtrū=
qꝫ non eſt bonum
quia non merito=
rium. et ideo non
dicit apoſtolus q̄
dimittit bene fa=
cit. ꝛc̄. id eſt qui n̄
dimittit meli⁹ fa
cit.

b ¶ Iuſtitiam. i.
ꝓpter ipm nubere
qd̄ eſt iuſtum xx=
vij. q. i. nuptiaꝝ.

¶ Expedit. ꝙ. x=
xxiij. q. v. qui ſitit
contra. et expedit
quidem et non ex=
pedit. expedit cau
ſa fornicacōnis vi
tande. nō expedit
qn̄ vxorati cum
diuiſi ſint et cogi
tare eos oporte=
at quomō placere
poſſint et ſeruire
vxoribꝫ ſuis diui=
nis obſequijs et
oracōnibꝫ intende
re adeo expedite
non valent. vt ex
tra d̄ cle. coniug.
ꝙ ad te. expedit
ergo nubere quo
ad fornicacōnem
vitandā. ſed nō ex
pedit nubere vo=
lēti tēdere ad reg=
num celorum ꝛ ſic
ſoluitur ɔtrariuꝫ
xxxiij. q. v. tūc ſal
uabitur.

d ¶ Preceptū ꝙ.
. xxxij. q. i. integri

e ¶ Prohi tas
bet. i. ſub forma
prohibicōnis diſ=
ſuadet.

f ¶ Nō ſoluꝫ. hic
elige ſcdam obie
ctionem pollētij.

g ¶ Adulterinis.
ar. ꝙ fidelis q̄ di=
mittit vxorem in
fidelem cohabita
re volenteꝫ nō po
teſt aliam ducere
in matrimonium
nec illa alium q̄a
remanet matri=
monium ut. ꝙ. . q.
ij. §. qd̄ vero. et. c.
ſi quis.

h ¶ Pariter. alte
rum quidem ꝓpter ydolatrie fornicacōnem alterū ꝓpter lucrandi oc=
caſionē.

i ¶ Quod niſi ita eſſet. i. niſi dn̄s daret apoſtolo liberū
locū ꝓhibendi. i. diſſuadēdi apl̄us nō diſſuaderet. non diſſuaſiſſet au
tem ſi ɔtrariū dominus ꝓhibuiſſet vel p̄cepiſſet quod non fecit.

k ¶ Neqꝫ ɔtra iuſſionem. ſi dominus prohibuiſſet.

l ¶ Proinde. hic incipit aſſignare ſimilitudines et diſſimilitudines.

m ¶ Conſiliū. s. xxvij. q. i. nuptiaꝝ.

n ¶ Qui dimittit. ſicut qui dat nup=
tui bene facit et q̄ nō dat nup
tui melius facit. et q² vtrūqꝫ
licitum eſt ſed non expediens.

conſecutus a dn̄o vt fidelis eſſem.
ſcd̄m ergo dn̄m dat ɔſiliū in eodem
ſpiritu fidele de quo ait. puto autem
ꝙ et ſpm̄ dn̄i habeā. verum tamen a
liud eſt iubētis dn̄i impiū aliud dui
ſcd̄m miſcdiam caritatis que illi a
dn̄o eſt inſpirata atqꝫ donata fidele
conſiliū. aliud eīn ibi facere nō licet
hic aūt licet. ita ſane vt ipm liciuꝫ
ꝑtim quidem expediat ꝑtim vero nō
expediat. Expedit tūc qn̄ nō ſolum
ꝓpter iuſticiam que coram deo eſt ꝑ
mittitur ſed etiam hominibꝫ nulluꝫ
ex hoc impedimētum ſalutis infert.
velut cū dat ɔſiliū nō nubēdi apl̄us
virginibꝫ. vnde p̄ceptuꝫ dn̄i ſe non
habere teſtatur licet aliud facere id
eſt nubē et minus ɔtinētie bonū te=
nere in nuptijs. ipm q̄ꝫ licitū etiā ex
pedit qn̄ inuetita et illicita ruiturā
carnis infirmitate ſic excepit hone=
ſtatē nubendi vt neminēꝫ impediat
ad ſalutem q̄uis magis expediret
magiſqꝫ honeſtū eſſet ſi ꝟgo ɔſiliū
quo p̄ceptū eam non ɔpellit arripet
Tūc autē nō expedit id qd̄ licitū ē
qn̄ ꝑmittitur quidem ſꝫ vſus ipſius
ꝑtātis alijs affert impedimentū ſa=
lutis. ſicut eſt vnde iam diu loquimi
diſceſſio ɔiugis fidelis ab infideli q̄
non prohibet dn̄s p̄cepto legis q²
coram illo iniuſta nō eſt. ſed ꝓhibꝫ
apl̄us ɔſilio caritatis q² infidelibus
affert impedimentū ſalutis. nō ſolū
q² ꝑniciosiſſime ſcādalizātur offen=
ſi. veꝝ etiā q² cū in alia ɔiugia ceci
derūt viuētibꝫ eis a quib⁹ dimittū
tur adulterinis nexibus colligati
difficile reſoluentur. Ideo ħ vbi qd̄
licet nō expedit nō p̄t dici ſi dimiſe
rit īfidelē bn̄ facit. ſi n̄ dimiſerit me
lius facit. ſicut dcm̄ ē. qui dat nup=
tui bn̄ facit et qui nō dat nuptui me
lius facit. qm̄ illd̄ nō ſolū ſꝫ vtrūqꝫ
pariter licet. vn̄ ad nichil hoꝝ pre=
cepto dn̄i quiſqꝫ ɔpellitur ſꝫ vtrūqꝫ
expedit aliud minus aliud amplius.
Vnde ad id qd̄ amplius expedit cō=
ſilio vti apoſtoli quicūqꝫ p̄t cape ꝑ
uocat. ħ aūt vbi d̄ dimittēdo vel nō
dimittendo infidelis cū infideli con=
iugio queritur vtrūqꝫ quidem pari
ter licitū eſt ꝑ iuſticiā que corā do=
mino ē. et ideo nichil eoꝝ ꝓhibꝫ do
min⁹. ſꝫ nō vtrūqꝫ expedit ꝓp̄t infir
mitatē hoīm et ideo qd̄ non expedit
apl̄s ꝓhibet dāte ſibi dn̄o liberꝝ ꝓ=
hibēdi locum. q² neqꝫ id qd̄ monet
apl̄s ꝓhibet dn̄s. neqꝫ id qd̄ ꝓhibet
apl̄s iubet dn̄s. qd̄ niſi ita eſſet neqꝫ
ɔtra prohibitōnem dn̄i apl̄us ali=
q̄d moneret. neqꝫ ɔtra iuſſionē eius
aliq̄d ꝓhiberet. ꝑinde in hijs duabꝫ
cauſis vna de nubendo vel non nubē
do altera de infideli coniuge dimit=
tenda vel nō dimittenda. aliquid ſi
mile inuenitur in verbis apl̄i. aliq̄d
diſſimile. Simile quidē eſt illd̄ qd̄ et
ibi dicitur. p̄ceptū dn̄i nō habeo cō
ſiliuꝫ aūt do. et ħ dicit. ego dico nō
dn̄s. quale eſt enim p̄ceptū dn̄i non
habeo tale ē nō dicit dn̄s et quale ē
ɔſiliū aūt do. tale ē ego dico. Illud
aūt diſſimile eſt q² de nubendo et nō
nubēdo dici p̄t ħ bn̄ fieri p̄t. illd̄ aūt
melius qm̄ vtrūqꝫ expedit vnū mi=
nus aliud aūt magis. At vero de cō
iuge infideli dimittēda vel nō dimit
tenda qm̄ vnum horum non expedit
aliud expedit dici nō oꝑtet. qui di=
mittit bn̄ facit q̄ nō dimittit meli⁹
facit. ſed dici oꝑtet nō dimittat. q²
ſi licꝫ tn̄ nō expedit. Sic ergo poſſu
mus dicere melius eſſe infidelē con=
iugē nō dimittere quāuis liceat di
mittere. quēadmoduꝫ recte dicim⁹
melius eſſe quod licꝫ expedit quā id
qd̄ licꝫ et non expedit. hijs de cauſis
factum ē vbi exponēs dn̄i ſmonem
quem ꝓlixum in monte habuit vbi

o ¶ Vt exponēs. ſup euāgelio. ſ. mathei. ¶ Ab aplo. ſ. ſubdictum.

q ¶ Prohibent. i. diſſuadentur. r ¶ Expediant. s. xiiij. q. i. c. quod ꝑ
cipitur.

t ¶ Si aūt. lꝫ rn̄dit tercie obiectioni pollētij dicēns. cū lꝫ
verbū dico p̄ceptiue ponatur in epiſtola ad galathas cū d̄r ecce ego
paulus dico. quia ſi circūcidimini ꝛc̄. q̄re nō ſimilit̄ p̄ceptiue ponit⁹ cū
d̄r ego dico non dn̄s vel cōceſſo eē ꝙ admonitiue ponat⁹ ibi verbum
dico vobis q² ſi c=
cumcidimini. ꝛc̄.
nullū incōueniens
inde ſequitur. non
enim indignū eſt
ſi ea que iubet do=
minus monet. a=
poſtolus.

s ¶ Non ꝑiudicā
do. ſicut dicit lex
ꝙ volūtarie tutele
munera p̄uilegijs
nō p̄iudicāt. C. de
excu. tu. volunta=

u ¶ Vbi ait. ria
tacō ad terciam.

x ¶ Nunq̄d ar. ꝙ
nulluꝫ verbum in
oracōne vacat mi
niſterio. et ar. ff.
de vſuf. ſi ſtipula=
tus nam ibi dicit⁹
ꝙ ſi ſtipulat⁹ ſim
a te reꝫ michi da
ri vacuāqꝫ poſſeſ=
ſionem michi tra
di fructus veniūt
in ſtipulacōnem.
ſi autem rem mi=
chi dari tantum n̄
veniunt. ar. con=
tra. ff. pro ſoc. ſed
et ſi adiciat⁹. Itē
eſt hic. ar. ꝙ non
eſt argumentan=
dum de ſimilibus
illis inter que diſ
ſimilitudo attendi
tur. ff. d̄ rei vendi.
ſi nauis. et. ff. de
ɔdi. inde. plane. ꝛ
ita itellige. ff. e. t.
ſi reus et bene d̄r
hoc. ff. de iniuſto
rup. teſta. l. ij.

z ¶ Dixit. ff. ſi. de
iuriſdict. om. iudi.
ſi familia.

¶ Illicitū. ar.
ōne illicitū ꝓhi=
bitū ēe ſaltē ibi. d̄
clina a malo ꝛ fac
bonū. dicit ibi ex=
poſitor malo om=
ni. et exaudi hoc
de mortali. venia=
lia eīn ſunt ꝓhia
bita. ar. xiij. di.
nerui. xiiij. q. i. qd̄
precipitur.

¶ Diximus. ſup
ple ꝙ dn̄s nō ꝓ=
hibuit id ꝙ apl̄s
et cetera.

¶ Tu aūt. aug.
qui dictū apl̄i in=
telligit de conſilio. ego dico non dn̄s intellectum ſuum et rationē ſu=
am poſuit in principio quare dn̄s non debuit p̄cipere vt nō diſcederet
vir fidelis ab infideli. pollentius autē qui de p̄cepto intelligit aliā ra=
tionem ponit dicēs ꝙ ideo p̄cipit apoſtolus et non dn̄s infidelem nō
dimitti q² iam dn̄s videretur ɔtrarius ſibi p̄cepit in veteri teſtamēto
ne quis alienigenam duceret. concludit ergo auguſtinus ex hoc qd̄
dicit pollentius apoſtolum in p̄cipiendo fuiſſe contrarium domino. ad
quod reſpondit pollentius ꝙ in diuerſis caſibus loquitur dominus
et apoſtolus et ita non eſſet contrarius ei. infert ex hac reſponſione

auguſtini ꝗ̃ nec
dominus ſibiipſi
erat contrarius ſi
idem preciperet
quod apoſtolus
cū dn̄s de oiūgen
do apoſtolus de iā
coniuncto loque/
batur matrimo=
nio· quid ergo re
ſpondes pollenti
quare precipiat a
poſtolus ⁊ non do
min⁹ aſſigna cau
ſam·
a ¶ Addidiſti· ad
h̄ idem ꝓbandū·
b ¶ Addidiſti· cō
cludendo
c ¶ Docet· reſpō
det et oſtendit cō
cluſionem illaꝫ nō
prouenire quia in
alio et in alio ca=
ſu loquūt᷑ apoſto
lus et dn̄s·
d ¶ Hoc eſſe· de
ce niunctis·
e ¶ Talem· i· non
ſue religionis·
f ¶ Ibi agitur· i
apoſtolo·
g ¶ Ambo· ponit
exēplū ut· melius
appareat quod di
cit· C· de trāſac·
ut reſponſum·
h ¶ Cur fidelem·
iterat queſtioneꝫ
ut pollentius ali=
ter reſpondeat cū
p̄ma eius reſpon=
ſio nulla fuerit·
i ¶ Loco· i· locuꝫ
non habet· nō eſt
verū · quaſi dice=
ret niſi velis dicē
ꝙ apl's non dixit
h̄ auctoritate ſpi
ritusſancti
k ¶ Itelligis· vn
de pl'us· ſentis ne
inquit an hec aio
illabunt᷑ tuo·
l ¶ Diligēti⁹· ar·
ꝙ aduerſarius te
netur apire · que
dicit ſuo aduerſa=
rio· ut· v· q· ij· re
latū· xi· q· iij· eoꝝ·
ſed hoc capituluꝫ
nichil facit· qꝛ di
cit boetius in· iiij·
libro topicoꝝ· ꝙ
diſputacō dyale=
ticoꝝ eſt ad alte
rutꝝ· cauſidicoꝝ·
ſiue rethorum ad
tercium · vnde in
dyaletica diſputa
cōne eſt neceſſe
ꝙ qui obicit ut
exponat obiectio
nes ipſi reſpondē
ti· in rethorica ve
ro ſufficit ꝙ faci=
at ipſi iudici fi=
dem ſi obiciatur·
·xxx· q· v · iudi=
cantem· dicimus·

ventū eſt ad queſtionē de oiugibus
dimittēdis vel nō dimittēdis adhi
buerim oſiliū ab apl'o non p̄ceptū
dn̄i vbi ait· Ceteris autē ego dico
nō dn̄s monēs eos qui habet coniu
ges infideles vt conſentiētes habi
tare ſecum nō dimitterēt· q᷑ vtiq̄
ideo monendū non iubendū fuit· qꝛ
nō tāto pōdere ꝓhibetur hōies face
re licita quamuis non expediāt quā
to pondere prohibenda ſunt illicita·
Si aūt alicubi apl'us etiam illa que
iubēda ſunt monere dignatur hoc
fecit p̄cēdo infirmitati nō p̄iudicā=
do iuſſioni· vnde ſic dicit· non vt cō=
fundā vos h̄ ſcribo ſꝫ vt filios cariſ
ſimos moneo· quid habet queſtiōis
vbi ait· ego dico non dn̄s· Itē vbi
ait· ecce ego paulus dico vobis qꝛ
ſi circumcidamini xp̄s vobis nichil
ꝓderit· nunq̄d etiam h̄ dixit ecce e=
go dico nō dn̄s· nō ſunt itaq̄ iſta ſi
milia· qꝛ etiā illa que iubet dn̄s non
ē indignū vel otrariū ſi eadē monet
et apoſtol⁹· monemus eīn eos quos
caros hēmus vt faciāt dn̄i p̄cepta
vel iuſſa· cū vero dicit ego dico non
dn̄s ſatis oſtēdit dn̄m non ꝓhibere
q᷑ ipe ꝓhibuerat· ꝓhibuiſſet auteꝫ
dn̄s ſi eſſꝫ illicitū · Ergo ſc̄m ea que
ſup̄diximus multūq̄ verſauimus li=
citum erat p̄ iuſticiā· ſꝫ etiā licitū ñ
erat faciendū ꝓpter liberam beniuo
lentiā· Tu autē cui placꝫ ita nō licē
q᷑ nō vetat dn̄s ſꝫ apl'us· quemad=
modum nō licꝫ q᷑ vetat dn̄s cū ex=
ponere voluiſſes q̄d ſibi velit q᷑ ait
ego dico nō dn̄s cū alloqueretur fi
deles quibus eſſent cōiuges īfideles
dixiſti qꝛ dn̄s iuſſit ne coniugia ſibi
met diuerſe religionis copularen=
tur ⁊ ip̄m adhibuiſti teſtimōiū dn̄i
dicētis· nō accipies vxorē filio tuo
de filiabꝫ alienigenaꝝ ne traducat
eū poſt deos ſuos vt pereat aīa eius
addidiſti etiam v̄ba apl'i vbi ait·
Mulier alligata ē viro q̄diu vir e
ius viuit· ꝙ ſi mortuus fuerit vir e
ius liberata eſt cui vult nubat tātū
in dn̄o· q᷑ ita expoſuiſti ut adiunge
res in dn̄o id eſt xp̄iano· deinde ſecu
tus es et addidiſti· h̄ ergo precep=
tum dn̄i ē tā in veteri· t· ꝙ̄ in nouo·
et hoc iubet dn̄s· h̄ docet apl's· ut ñ
niſi eiuſdē religionis et fidei mane
ant copulata oiugia· q̄re cōtra dn̄i
iuſſuꝫ otra doctrinā ſc̄am cōtra pre
ceptū veteris et noui teſtamēti iubet
apl'us vt diuerſe fidei maneāt oiu=
gia copulata· qꝛ paulus inq̄t p̄dica
tor gentium ⁊ apl'us iam in oiugio

poſitos non ſolum monet ſꝫ etiā iu=
bet· vt ſi alter ex oiugibꝫ credidiſſꝫ
alteꝝ nō credentē ſecū tñ habita=
re oſentiētē dimitteret· hijs verbis
tuis aliud hoc eſſe aliud illud ſatis
euidenter quideꝫ oſtendit· Illud e=
nim de hijs coniugijs agitur que nō
ſunt primit⁹ copulata ne nubat fe=
mina niſi ſue religionis viro· vel ne
vir talē ducat vxorē· id enim dicis
vt iubet dn̄s docet apoſtolus· vtrū=
q̄ precipit teſtamentū· hoc autem
diuerſum eſſe quis abnuat· ibi ergo
agitur nō de cōiugendis ſꝫ de con=
iūctis· ādo quippe vnius eiuſdemq̄
infidelitatis fuerūt qñ oiūcti ſunt· ſꝫ
euāgeliū cū veniſſꝫ alter ſine altera
vel alia ſine alio credidit· ſi ergo a=
liud ē hoc q᷑ ſine ſcrupulo vlli⁹ du
bitationis apparet cur fidelem cum
infideli oiuge p̄manere nō dn̄s etiā
ſicut apl'us iubet· niſi fōte loco iſto
vacat illud q᷑ tam fideliter apl'us
ait· An vultis experimentū eius acci
pere qui in me loq̄tur xp̄us ⁊ vtiq̄
dn̄s xp̄s eſt· Intelligis ne quid di=
cam an in hoc explanādo aliquanto
diligentius immorabor· attende vt
rem ip̄am explanādā tanꝙ̄ in con=
ſpectu declarandā planiori ſermone
ponamus· Ecce cōiuges duo vnius
infidelitatis ita fuerūt qñ coniuncti
ſunt nulla de hijs queſtio eſt que p̄ti
neat ad illam domini iuſſionem do=
ctrināq̄ apl'icam et p̄ceptum teſta
menti veteris et noui quo ꝓhibetur
fidelis cū infideli copulare oiugiꝫ·
Iam ſunt cōiuges et ambo adhuc
ſunt īfideles· adhuc tales ſunt q̄les
fuerūt anteꝙ̄ oiungerētur et q̄les
oiūcti ſunt· Venitq̄ euāgelij p̄dica
tor credidit eoꝝ aut vn⁹ aut vna·
ſed ita vt īfidelis cū fideli conſenti
at habitaē· Iubet fideli dn̄s vt infi
delem non dimittat aut non iubꝫ· ſi
dixeris iubꝫ reclamat apl'us· ego di
co nō dn̄s· ſi dixeris non iubet cauſā
requiro· neq̄ illam michi reſponſu=
rus es quam tuis literis īdidiſti· qꝛ
dn̄s videlicet ꝓhibet fideles infideli
bus iūgi· hic enim nullomōdo ē iſta
cauſa· nā hic de iam oiunctis loqui=
mur nō de oiungendis· ſi ergo tuaꝫ
cauſam nō inueniſti cur nō vetet do
minus q᷑ ꝓhibet apl's· cernis iaꝫ vt
extimo non eſſe ip̄am cauſam quam
eſſe putaueras· ¶ Econtra inuenit̄
ī oſilio toletano iiij· Niſi ad fidē
acceſſerit iude⁹ ſepet᷑ ab vxoē fideli

Vdei q̄ xp̄ianas mulieres ī cō
iugio habent admoneantur

ꝙ de mandato iu
dicis debet ei re=
ſpondere vel ex=
ponere ſi poteſt·
alias nō tenetur·
·C· de non nume·
pecu· l· generalit᷑
·ff· de ꝓbac· quin
quaginta·
m ¶ Ecce· ponit
thema ut aptius
dicat·
n ¶ Dimittat· hec
lrā ſine nō extorta
eſt· p̄t tñ ita intel
ligi· iubꝫ fideli do
minus ut infideleꝫ
dimittat an non
iubꝫ ut dimittat·
·i· an iubet vt nō
dimittat· et aſſu=
mit aug̃· tantum
alteram p̄tem diſ
iuncte hāc ſcꝫ iu=
bet vt non dimit=
tat· et ex iſta ꝓce
dit ſi dixeris iubꝫ
et cetera· ſc̄m autē
ꝙ in lrā eſt nō vt
fidelem nō dimit=
tat· ⁊c̄· plana ē lrā
et bene oueniunt
que ſequuntur· nā
ſi dicat iubet ut di
mittat aplus eſt
otrarius dn̄o vbi
dicit ego dico nō
dn̄s· ſi autē dicat
nō iubet vt dimit
tat aſſignet aliaꝫ
cauſam·
o ¶ Reclamat a
poſtolus· nec re=
clamat apoſtolus
otrariū ſuadēdo·
nec reclamat per
hāc litterā nō do=
minus et h̄ cū nō
eſt ibi· non · ſꝫ cre
do litteraꝫ falſam
eſſe ſine non·
p ¶ Requiro· q̄re
non iubet dn̄s vt
nō dimittat·
Iudei· q᷑ hic
d᷑r corrigit᷑
extra d̄ diuoꝛ· ꝙ̄
do· vel quod d᷑ h̄
ſepātos eſſe intel
ligas in illis caſi=
bus qñ in otume=
liā creatoris vult
habitare cum eo
vel ut trahat euꝫ
ad aliquod pc̄m
mortale· et ſc̄m h̄
idem ius eſt in iu
deo et gentili· vel
loquit᷑ in eo cau
qñ p̄mo fuerunt
xp̄iani et poſtea
alter factus ē iu=
deus ut tūc tenea
tur recedere ab ip
ſo ſi noluerit con=
uerti· vt· s· e· non
ſolum · vel dic ꝙ
aliud eſt ſi vir cō
uertitur ad fidem
et aliud ſi mulier

nam ſi mulier conuertitur ipa debet recedere a viro ne vir eam reuo
cet ad priorem errorē· ſecus ſi vir ꝯuertit᷑ q꞉ facilius pn̄t viri reuo
care mulieres ꝙ̄ ecōuerſo· ·iiij·liberi·ꝯtra·ḣ de ꝯdicōne religionis
a ❡ Conditionem ꝗ̄·xxxij·q·ꝗ ibi de ꝯdicōne huiutis· ꝭ qualit᷑ p̄t ec
cleſia filios illorū quorū alter eſt cōuerſus cogē ad baptiſmū·ſen·ex
quo alter parēs eorū eſt cōuerſus iam eſt fcūs de foro eccīe ꝗ ꝛ filij
eius p ꝯſequens·
vt·xv·q·vi· cum
multe·Jo·ꝭ meli=
us credo qꝺ̄ intel
ligatur qn̄ iudeus
exiſtens iudeus ꝯ
trahit cū xp̄iana·
bartholomeus·
b ❡ Verū·infideli
tatis iudei em̄ dif
ficilliores ſunt ad
cōuertendum et
pericōres vel cau
cōres ad ſubuer=
tendū ꝙ̄ gentiles
q꞉ legē hn̄t et ꝓ=
phetas et ideo hꝰ
racō potius habet
locum in eis ꝙ̄ in
gētilibꝫ·ar·xi·q·
iij·ad menſam·
I Vdeoꝝ·qui
dā itelligūt
hꝰ·c·ꝙ iudeis au=
ferendi ſūt puuli
corum ꝛ baptizā=
ti ſed adulti neq̄=
quam·ſed certe ſi
cut nec adulti ita
nec puuli ad fidez
vi trahendi ſunt·
imo ſm̄ hꝰ i breui
nullus eſſet iudeꝰ
qūo ꝗ reliquie iſ=
rahel ſalue fierent
poſtea·ideo hoc i
telligo de filijs iaz
xp̄ianis quos for=
te parentes ēcūcidē
volebāt·de ·ꝯ·di·
·iiij·pleriqꝫ·et hꝰ
lrā hꝰ idem innuit
vbi dicit vltra·et
vbi dici ꝓficiāt·
et ita p baptiſmū
ſoluit᷑ ius patne
ꝑtātis·nec tn̄ pri
uabuntur iſti pa=
terna ſucceſſione·
vt ex̄ de iude· iu=
dei·ij·

p ❡ Proficiant·
iuxta illꝺ̄·auge i
nobis fidē·de ·pe·
di·ij·dū ſanctam·
ꝗ iſti iam bapti=
zati erāt cū ꝓficē
debeāt in gradibꝫ
dignitatis id ē vir
tutis·ut de pe·di·
·ij·dum ſanctā·
S Epe ·eos·i·
neophitos
f ❡ hebreis ·iſti
ꝗ nomē antiquum
retinent poſt bap
tiſmū ar·ꝯtra· xx
viij·q·ij·ſcripſit·
g ❡ Publicis ·ar·
ꝙ eccīa iudicat ꝺ̄
hijs q̄ foris ſunt
qꝺ̄ verū ē quātuz
ad corpales pe=

ab ep̄o illius ciuitatis vt ſi cum eis
ꝑmanere cupiūt xp̄iani efficiantur
ꝙ ſi āmoniti noluerint ſepentur q꞉
nō p̄t infidelis ꝑmanere in eius cō=
iūctione que iam in xp̄ianam trāſla
ta eſt fidē·filij aūt qui ex talibus na
ti ſunt fidē atqꝫ cōdicōnem matris
ſequātur·Similiter illi qui ꝓcreati
ſunt de infidelibus mulieribus et fi=
delibꝫ viris xp̄ianā ſequātur religi
onem non iudaicam ſupſtitionem·
❡ Verū hoc ideo ſtatutū eſt ne dū
fidelis ſalutem querit infidelis poti=
us ipe cum ea infidelitatis perditio=
nem inueniat· Vnde in eodē cōcilio
tam de filijs iudeoꝝ ꝙ̄ de ceteris ad
fidem venietibꝫ ſtatutū eſt ut infide
lium ꝯſortiū euitēt·A parētū ſepa=
rent̄ ꝯſortio fideles ne eoꝝ inuoluā
tur erroribus
I Vdeoꝝ
filios vel filias ne parentū vlt̄
iuoluātur erroribꝫ ab eoꝝ ꝯſortio
decreuimus ſepari · deputatos aut
mōſterijs aut xp̄ianis mulieribus ā
viris deū timētibꝫ vt ſub eoꝝ con=
uerſacōne cultū fidei diſcant · atqꝫ
melius inſtituti tam in moribꝫ ꝙ̄ in
fide ꝓficiant· ❡ Itē Iudeis ad fi
dem venientibꝫ cū infidelibꝫ nulla fit
communio·
S Epe maloꝝ
ꝯſortia etiā bonos corrūpūt·
quātomagis eos qui ad vicia ꝓni
ſunt· Nulla ꝗ vltra ꝯmunio fit he=
breis ad fidē xp̄ianā trāſlatis cum
hijs q̄ adhuc in veteri ritu cōſiſtunt
ne forte ꝑticipacōne eoꝝ ſubuertā
tur· Quicunqꝫ ergo āmodo ex hijs
qui baptizati ſunt infidelium ꝯſor=
tia non vitauerint et hij xp̄ianis do
nentur et hij publicis cedibꝰ depu
tentur· ❡ Itē ex ſinodo octaua·
Clerici ꝛ laici iudeoꝝ vitent ꝯuiuia
nec ad ſua ꝯſortia eos ꝛcipiāt
N Vllus eoꝝ qui in ſacro ſunt
ordine ꝯſtituti aut laicus eoꝝ azi=
ma māducet ā cum eis ꝯmūicet aut
aliquez eoꝝ i infirmitatibꝫ ſuis vo=
cet ā medicinā ab eis ꝑcipiat ā cū
eis in balneo lauet · Si vero quiſꝙ̄
hoc fecerit ſi clericus eſt deponatur
laicus vero excōicetur· ❡ Item ex
ꝯcilio agathenſi· Xp̄iani deuitent
iudeoꝝ conuiuia
O Mnes
deinceps clēici ſiue laici iude=
oꝝ ꝯuiuia vitēt nec eos ad ꝯuiuiuz
quiſquā excipiat·q꞉ cū apud xp̄ia=
nos ꝯmūibꝫ cibis nō vtantur·indi=
gnū atqꝫ ſacrilegū eſt eoꝝ cibos a
xp̄ianis ſumi·cū ea que ap̄lo ꝑmit=
tente nos ſumimus ab illis iudicen=
tur immunda·ac ſi inferiores eſſe in
cipiant xp̄iani ꝙ̄ iudei ſi nos que ab
illis apponuntur vtamur illi vero a
nobis oblata ꝯtemnant· ❡ Ex hijs
itaqꝫ euidenter colligitur ꝯiugium
eſſe inter infideles · Illud vero ap̄li
quicquid non eſt ex fide pc̄c̄m ē ita
intelligendū eſt ·ut q̄cquid ab īfide
libꝫ fit pc̄c̄m eſſe credatur·ſꝫ omne
qꝺ̄ ꝯtra ꝯſciētiā fit edificatur ad ge
hennam·Vnde ambroſius·peccatuz
eſt qꝺ̄ aliter fit quaz probatum eſt
Itē aug̃·ſup eūdē locū·Oīne quod
aliter fit ꝙ̄ ꝓbatur pc̄c̄m ē ·non tn̄
oīne qꝺ̄ fit cū fide bonū ē·ignorātia
enim q̄ ē ex culpa nocet·hinc etiaz
ap̄lus ait·Beatꝰ qui nō iudicat ſe
metipm̄ i eo qꝺ̄ ꝓbat· id eſt qui nō
facit damnabilē ſemetipm̄ aliter fa
ciendo ꝙ̄ ꝓbet eſſe faciendū·vel om=
ne qꝺ̄ nō eſt ex fide pc̄c̄m ē·q꞉ quic=
quid ea fide non fit ut ad eternā va
leat ſalutē inutile reputatur apud
deū·vnde aug̃·ait· Omnis vita infi
deliū pc̄c̄m eſt nec valet bonum eſſe
qꝺ̄ fit abſqꝫ deo·vbi em̄ deeſt agni=
tio eterne et incōmutabilis verita=
tis falſa ē virtus etiā i optimis mo=
ribꝰ·Itē cū dr̄ nō eſt vera pudicia
bonis infidelis etiā cū ꝯiuge ſua·ne
gatur eſſe vera pudicicia quātū ad
effectuz id ē ad p̄miū videlicꝫ etn̄e
ſalutis· Sicut em̄ apud hereticos ſa
cramēta negantur eſſe vera nō quā
tum ad formā ſꝫ quātū ad virtutē
ſic et virtutes negātur eſſe vere apꝺ̄
infideles nō qn̄ vere in eis ſint·iuxta
illꝺ̄ iero·virtutibꝫ romani ꝓmerue
rūt impiuz·ſꝫ q꞉ affectu carēt eter
ne ſalutis· Itē illꝺ̄ ambroſij· Non ē
putādū matrimonium qꝺ̄ extra dei
decretū fc̄m ē · ſꝫ cū ꝯgnoſcit̄ ē emē
dandū·nō oſtēdit ꝯiugiū nō eſſe in
ter infideles·Nullo em̄ dn̄i precep=
to gētiles ꝓhibētur ꝯiūgi gētilibꝰ
nec ergo eoꝝ ꝯiugiū extra id eſt ꝯ=
tra dei decretuz fit· Illa itaqꝫ aucto
ritate iubentur ſeparari ab inuicem

nas·cum enim peccant poſſunt verberari vel alio modo corporaliter
mulctari de ꝑcepto ep̄i vel p̄ncipis·ar·xvij·q·iiij·ꝯſtituit·ex̄ de rap·
in archiep̄atu·et alia etiā pena pn̄t puniri·vt ex̄ de vſur̄·poſt miſera
bilem·ſed quātū ad ſpūalē penā eccīa nō iudicat de illis quia non p̄t
N eos excōicare·q꞉ q̄ in eccīa nō ē ab eccīa ſepari non p̄t·vt·xi·q·
N Vllus·eorū·niſi ſit miſſus ad p̄dicandum·
iij·ois xp̄ianus·
eis·ut ex̄ de iude·
ꝙ̄ ſit laudabile·
i ❡ Precipiat·ex
mere p̄t tn̄ q̄s ab
eis ꝛ pꝰ ꝑparet ar·
·C·de iude·nemo
O Mnes·iude=
orum·ſimilit᷑
et gētiliū cū ꝛipi
hodie iā cibos di=
ſcernant·licꝫ enīz
nō ꝯtineātur ver=
bis edicti·vt xi·q·
·iij·ad menſā·cō=
tinētur tn̄ in ſnīa·
ut·ff·ꝺ̄ pet᷑·here·
Itē veniūt·ꝗ·ait
ſenatus·ſic·ij·q·i·
multi·et·ff·ſi qua
dru·pa·fe·di·l·pe
nul·ꝭ q̄re loq̄mur
cū eis cū nec ꝯme
damus cū eis·ſed
de hꝰ reddit᷑ racō
q꞉ maior familia=
ritas eſt in cibo ſu
mendo ꝙ̄ in collo
quio et facilius
qui decipitur in=
ter epulas· ut·x=
xij·q·iiij·vnuſq̄ſqꝫ
inferiores· ſic·ij·
·q·vij·in ſcā·
l ❡ Ex hijs·cōtra
ꝯſciētiam·ꝑcepti
vel ꝓhibicōnis·
nā ſi plus ꝯmedaz
ꝙ̄ debeā quamuis
ꝯtra ꝯſcientiā non
pecco mortaliter
·xxv·di·ꝗ·crimi=
nis·et dicūt q̄daz
ꝯtra ꝯſciētiam nō
ēroneā·ar·xiij·di·
·c·neui·ar·op·ff·
de libe·cā·igitur·
·ꝗ·i·ꝭ dico ꝙ nec
ꝯtra ſciētiā errone
am eſt faciendum
pro vt eſt expreſ
ſum·extra de ſp·p
tuas·xxxij·q·ij·
hijs aūt·ad ſi·
m ❡ Cū fide·i·cō
ſcientia·
n ❡ Ex fide·i·ſic
virtus exigit·
o ❡ Reputatur·
quo ad vitā eter=
nam·de pe·di·iij·
ſi q̄s aūt nō hn̄s·
p ❡ Abſqꝫ dō ·id
eſt abſqꝫ fide que
eſt a deo·
q ❡ Virtus·ꝭ·x=
xvi·di·deind·ꝯf·
·ꝭ·i·q·i·c·i·ꝛ·ij·
·ꝭ·i·q·i·ſic vrge
ri·ꝭ·di·xlv· vera
iuſticia·ꝭ·xxiiij·q·
·i·vbi·ar·
r ❡ Non quantū
·ꝭ·i·q·i·ꝙ quidē·
de ꝯ·di·iiij·ꝗuis·

·g·di·xxxij·§·verum ꝗ·xxxij·q·i·cum renunciatur·ar·xxiiij·q·i·vbi ſana·et· de pe·di·v·conſideres·ꝗ·de pe·di·ij·§·oppomitur·
a ❡Sicut enim·ꝗ·di·ij·§·oppomitur·c·ſi enim·et·di·iij·ille rex·
b ❡Nō quin vere·nō vidr verū dicere·nā vbi deeſt fides vel caritas nullatenus eſt virtus ꝓut theologus accipit virtutē·q̄ ḡo dr v̄tutibꝫ ꝗ intellige ſcꝫ polliticis que ſine caritate hn̄tur a multis·ſtrenui eniꝫ actus hoim in eis erant·ar·xxiij·q·iiij·ſi nō fidei·naꝫ et virtus pro fortitudine ponitur·ff·de aleatoribꝫ·quibus·alie vero virtutes ut predictū ē nō erat in eis·q̃ ſi haberent vnam haberent oēs ar·xxiiij·q·i·vbi ſana·de pe·di·v·c·i·
c ❡Aue·trade·ꝗ·xx·c·oī·ſolucō ibi de pactione de futuro·ꝗ dicit q̄ licet accipere et illi ſe immiſcere·
d ❡Alienigenā·ꝗ clauſula alienigenā non ſupponit pro heretica vel gētili·ff·d·v·ob·doli clauſula·nam ibi dr clauſula generalis ſequens ñ refertur ad ea de quibus ſpecialit̄ eſt premiſſum·nō eſt obiciendū de moyſe qui duxit ethiopiſſam·ij·q·vij·§·Item obicitur·quia illud fuit factū in figura q̄ dn̄s copularet ſibi ecciam ex gētibus·ij·q·vij·§·hijs ita rn̄detur·ſed pone q̄ aliqs hereticus nunquā fuit baptizatꝰ voluit baptizari ſed non habuit aquā conſtat ei omnia peccata dimiſſa eſſe etiam origenalia·nūquid pt̄ cōtrahere m̄rimoniū cū xp̄iana·dicit·h·q̄ nō·q̃ ianua omniū ſacramētoꝝ ē baptiſmus·xxxij·di·§·verū·ſimiliter nec ordinē poſſet recipere forte ſi ſupuixit et ſe nō baptizauit videtur cōtempſiſſe·⁊ ſic habetur quaſi nō fuerit xp̄ianus·

qui ꝯtra dei decretū vel eccleſie copulati ſunt·vtpote fideles cū infidelibꝫ ꝯſanguinei cū ꝯſanguineis affines cū affinibꝫ·Hij omnes ſibiīuicem copulati fuerit·ſepādi· ❡Hinc etiam idem ambroſius in libro p̄mo de patriarchis· **Fideles cum infidelibus non ſunt ꝯiugio ſociandi·**

Caue xp̄iane gētili aut iudeo filiam tuā tradere·Caue inq̄t gentilē aut iudeā atqꝫ alienigenam hoc ē hereticā et omnē alienā a fide tua non accerſias vxorem tibi·prima ꝯiugij fides caſtitatis gratia eſt ſi xp̄iana ſit non eſt ſatis niſi ambo iniciati ſitis ſacramēto baptiſmatis ſimul ad oracōnē nocte vobis ſurgēdum eſt ⁊ ꝯiūctis p̄cibus adorādus ē deus· ❡Itē ex cōcilio agathēſi·

Cum hereticis non miſceant catholici connubia

Non optet cū hominibꝫ hereticis miſcere cōnubia·vel filios vel filias dare ſꝫ potius accipe·ſi tn̄ ꝓfitētur ſe xp̄ianos ēe futuros ⁊ catholicos· ❡Itē ex ꝯcilio vrbanēſi· **A xp̄iana ſegreget ꝯiūione q̄ iudaice p̄uitati ꝯiugali ſe ſociat vinculo**

Si quis iudaice prauitatis cōiugali ſocietati iūgitur ſiue xp̄iana iudeo ſiue iudea xp̄iano mulier carnali cōſortio miſceatur·quicūqꝫ eoꝝ tantū nefas admiſiſſe ꝯgnoſcit̄ a xp̄iano cetu atqꝫ ꝯuiuio et a ꝯmunione eccīe p̄mus ſepetur· ❡Item illd aug̃·Nō ē ratū ꝯiugiū qđ ſine deo eſt·nō negat coniugium eſſe inter infideles·Coniugiū em̄ aliud ē legitimum ⁊ nō ratū·aliud ratū ⁊ nō legitimū·aliud legitimū ⁊ ratū·Legitimū ꝯiugiū ē qđ legali inſtitucōne vel ꝓuīcie moribꝫ ꝯtrahitur·hoc inter infideles ratū nō ē·q̃ nō eſt firmū et inuiolabile ꝯiugiū eoꝝ·dato eniꝫ libello repudij licꝫ eis diſcedere ab īuicē et alijs copulari lege fori non lege poli quā nō ſecūtur·inter fideles vero ratū ꝯiugiū eſt·q̃ ꝯiugia ſemel inita inter eos vlteriꝰ ſolui nō poſſunt·hoꝝ quedā ſunt legitima veluti cum vxor a parentibus traditur a ſponſo dotatur et a ſacerdote bn̄dicitur·hec talia ꝯiugia legitima et rata appellātur·Illoꝝ vero ꝯiugia qui ꝯtemptis omnibus illis ſolemnitatibus ſolo affectu aliquaꝫ ſibi ꝯiugē copulant·huiuſcemodi ꝯiugium non legitimū ſed ratum tātum eſſe creditur·

Q. II

Quod vero vxore viuente alteram ducere non poſſit teſtatur ſcriptura dicens·Alioquin ſi diſceditis ab īuicem et volentes cohabitare dimittitis ⁊ alijs vos copulaueritis adulteri eritis·et filij veſtri qui poſtea naſcent̄ immūdi erunt·id eſt ſpurij· ❡Itē ex ꝯci·meldēſi·ca·primo·

Non p̄t aliquis poſt baptiſmū aliaꝫ ducere viuēte ea que ante baptiſmū ſibi fuerat ꝯgo copulata

Si quis habuerit vxorē virginem ante baptiſmū·viuēte illa poſt baptiſmū alterā habē nō p̄t·crimina enim in baptiſmo ſoluuntur non ꝯiugia· ❡Greg̃·aūt ecōtra teſtatur dicēs· **Licet fideli vxorē aliaꝫ ducere quam xp̄iane fidei odio infidelis dimittit·**

Si infidelis diſcedat odio xp̄iane fidei diſcedat·Non eſt em̄ frat̄ aut ſoror fidelis ſubiectus ſuituti in huiuſmodi non eſt em̄ pcc̄m dimiſſo ꝓpter deū ſi alij ſe copulauerit·Contumelia quippe creatoris ſoluit ius matrimonij circa eū q̄ relinq̄t·Infidelis

a ❡Legitimū·ſi enim ꝓbatū fuerit aliquod impedimentū i tali matrimonio filij nō erūt legitimi·ut ex̄ de clādeſ·deſponſa·cū inhibicō·

Quod vero·ꝗ intitulat̄ ſcđa queſtio de qua· Q· ij· ſatis diximus ſupra in prima queſtione·

Si qs virginē·idē eſſet et ſi corruptā·ſꝫ de facto queſituꝫ fuit de virgine forte ideo q̃ videbatur q̄ m̄rimonium ſolueret̄ inter virginē et eū q̄ accedebat ad baptiſmum ſicut cū alt̄ ſponſorum tranſit ad religionē monaſterij·ſed nō ē ita q̃ cū trāſitur ad religionē fidei bene p̄t quis vti matrimonio·vt xxvi·di·deinde·ſecus cū trāſit ad monaſteriū·ut·xxvij·q·i·vt lex·
e ❡Viuēte·et cōuerſa cū viro vel nō ꝯuerſa ſecū tn̄ cohabitare volēte·ſequēs aūt capitulum intelligit̄ de nolēte cohitaē
f ❡Coniugia p̄t tn̄ ad religionem trāſire etiā inuito altero cū m̄rimoniū nō ſit ratū·ex̄ de diuor·quanto·et·s·q·i·§·vlti·
Si infidelis·ꝓpter deū·i·ꝓpter fidem dei·
g ❡Solū·eccīa tn̄ debet ſentētiare·ſꝫ qđ ſi illa vxor non vult venire ad eccīam cū ñ ſit de foro eccīe·ſi poteſt ꝯſtare eccīe q̄ nō vult cohabitare ſētētiet·hāc glo·nō approbo quia ſine iudicio eccīe diſſoluitur matrimoniū·ut·no·s·q·i·ſi infidelis·
h ❡Ius·id ē vinculū·ſꝫ tūc demuꝫ ſoluit cū cōtrahit relictus·ar·ex̄ de diuor·gaudemꝰ·in ſi·imo etiā priꝰ credo ſolutuꝫ·ſꝫ ſi alter reuertit̄ ad fidem anteq̄ alter duxerit vxorē reſtituitur vinculuꝫ matrimonij quaſi iure poſtliminij ut ibidē ꝓpendit̄·
i ❡Circa eum q̄ relinq̄tur·nichilominus et circa relinquentem·vnde et relinquēs ꝯtrahet ſine peccato ſi conuerſus cōtrahat·non enim p̄t matrimoniū claudicare cū ſint due relacōnes·vnde ſi vna eſt vxor et reliquus eſt vir·Ideo autꝫ non tractauit hic de relinquente q̃ extra eccīam eſt et nichil ē ad nos de ea iudicare·ij·q·i·multi·eſt tn̄ ar·qđ claudicet vt ꝗ·et extra de eo qui ꝯgno·ꝯſang·c·i·ff·mādati·poteſt·ſed vt dixi quo ad eſſentiam non poteſt claudicare ſed quo ad effectum bene·q̃ qn̄qꝫ tenetur vnus alij ſed non ecōuerſo·vel dic quantum ad fidelem ſoluitur vt hic dr q̃ adhuc p̄t debitum petere ab altero·ſed infidelis non poteſt q̃ fidelis nō eſt ſubiectus ſeruituti illius et cū alia ſit ſuitus qua tenetur vir vxori q̄ illa qua vxor viro bene

❡Prima·que eſt inter ſponſos et ſponſas·
k ❡Gratia eſt·ꝗ·xxx·q·v·femine·
l ❡Si xp̄iana·i·cathezizata·et ꝯita eſt ar·q̄ cathecuminus nō eſt fidelis·de ꝗ dicā·ꝗ·xxx·q·i·in pri·
Non oportet·hereticis·hereticus non poteſt ꝯtrahere cum xp̄iana·dixit tn̄ hug̃·q̄ ſi ꝯtrahit tenet matrimoniū ſicut ſi contraheret cū excōicato·de ꝯdicōibꝫ q̄ apponūtur in matrimonio·no·xxxij·q·ij·ſolet·
Si quis·dato·ꝗ nō ponit bonū exemplū·nā in veritate p dacōnē libelli non diſſoluebatur matrimonium·imo vera erat fornicacō·extra de diuor·gaudemus·
m ❡Traditur·ꝗ·xxx·q·v·aliter·

aūt diſcedēs et in deū peccat ⁊ i matrimoniū· nec eſt fides ei ſeruāda cōiugij· que ꝓpterea diſcedit ne audiret xp̄m eſſe deum xp̄ianoꝝ coniugioꝝ· ¶ Hic diſtinguendum eſt aliud eſſe dimittere volentem cohabitare· atq̧ aliud diſcedentem non ſequi· volentē enim cohabitare licȝ quidē dimittere ſȝ nō ea viuēte aliā ſupducere diſcedentem vero non oportet ſequi et ea viuēte aliā ducē licet· veꝝ hoc non niſi de hijs intelligendum eſt qui in infidelitate ſibi copulati ſunt· Ceterum ſi ad fidem vterq̧ ꝯuerſus ē· vel ſi vterq̧ fidelis matrimonio ꝯiunctus ē ⁊ procedente tp̄e alter eorum a fide diſceſſerit et odio fidei xp̄iane ꝯiugem dereliquerit· derelictus diſcedentē nō cōmitabitur· non tamen illa viuēte alteram ducere poterit· quia ratū cōiugium fuerat inter eos quod nullo modo ſolui poteſt·

Q III

Vtrum vero bigamus ſit reputandus qui ante baptiſmum habuit vnam et poſt baptiſmum alterā· auctoritate ieronimi patet· ¶ Ait enim ſup ep̄lam pauli ad thimotheū· Non eſt bigamus qui añ bap̄mū habuit vnaȝ et poſt bap̄mū habuit alteram·

Oportet ep̄m vni⁹ eſſe vxoris viꝝ· verū hoc poſt baptiſma· Ceterum ſi ante baptiſmū habuit vnā ⁊ poſt baptiſmū alterā nō ē reputandus bigamus· cui ꝓrſus innouato p baptiſmū oīa vetera ſunt dimiſſa· ¶ Aug̃· vero ꝯtra teſtatur ⁊ innocēti⁹· ait eñ aug̃· ſup ep̄laȝ pauli ad titū· Nō debet fieri ep̄us qui añ bap̄mū habuit vnā et poſt baptiſmum alteram

Acutius vero intelligūt qui nec eū ordinandum eſſe cenſuerūt q̇ ante bap̄muȝ habuit vnā et poſt baptiſmū alterā· In baptiſmate enim crimina abſoluūtur nō federa cō ꝯiugij diſſoluūt· ſicut illa que cathecumina viciata ē iñt dei ꝟgines ꝯſecrari ñ p̄t· ſic et qui ante baptiſmū habuit vnam et poſt baptiſmū alterā non niſi bigamus reputādus ē· amiſit eñ quidaȝ non ad vite meritum ſȝ ad ſignaculi ſacramentū· Item innocentius rufo et euſebio ep̄is macedonie multis argumētis ꝓbat talē bigamuȝ reputari· ¶ Quia g̃ iſte cui⁹ cauſa in p̄nti agitur ante baptiſmū habuit vnā et poſt baptiſmum alteram bigamus iudicatur· et licȝ vite merito et induſtria ſciētie polleat in epiſcopū tñ ordinari non p̄t·

Incipit cauſa viceſimanona·

Quidam nobili nūciatū ē mulieri q̧ a filio cuiuſdā nobil' petebat in ꝯiugē· ꝓbuit illa aſſenſum· Alius vero quidam ignobilis atq̧ ſeruilis ꝯdicōnis nomine illius ſeipm obtulit atq̧ eam in coniugem accepit· ille qui prius ſibi placuerat tandem venit eamq̧ ſibi in ꝯiugē petit· illaq̧ ſe deluſam ꝯqueritur et ad p̄oris

---

poteſt vna ſeruitus eſſe ſublata et non alia· ſic· ff· de ſui· vrb· pre· ſi domus· extra de ꝯuer· ꝯiug̃· quidam· ꝯmatrimonij· non dicas in ſm

a ¶ Matrimoniū· i· in fractōne p̄mi matrimonium ſi ꝯtrahat illud poſtq̃ ꝯuerſus cū alia ꝯtraxerit vt p̄miſi· ar· tñ q̧ peccaret ꝯtrahendo ſm matrimonium· extra de teſtibus· ſicut·

b ¶ Hic· ſȝ diſtinctō magiſtri ē canonica et bona et ꝓbat²· ex̄· de diuorc̄· quanto·

Queſtio tercia·

Vtrum vero· hic intitulatur queſtio tercia in qua quid iuris ſit diximus· xxvi· di· deinde· nec valet qd hic dicit² a ieronimo·

Acutius· cenſuerunt· s· di· l v· nullus·

Quidaȝ nobili· impa ria coniugia tribus modis dicuntur· vno mō quando cōtrahit fidelis cum infideli de quibus in ſuperiori cauſa audiuimus· alio modo quando vnus liber eſt alius ſeruus· de quibus in hac cauſa videbimus· tercio modo quando vnus maior alter minor· de quibus i ſequēti tractatur hic de errore perſone condicionis qualitatis et fortune tractat

Queſtio prima·

Quod autem hic ꝺ pingitur prima queſtio an ſcilicȝ matrimonium ꝯtrahatur inter eos inter quos interuenit error pſone· hoc eſt dicere an error pſone impediat mr̄imoniū ꝯtrahēdū ⁊ dirimat iā ꝯt̄ctū· g̃· allegat ꝓ ⁊ ꝯt̄ diſtinguendo q̄tuor errores· fortune q̄litatis perſone et condicōnis· duo vltimi dirimunt matrimonium nō ex ſui natura ſed ex ꝯſtitucōne eccleſie· nam ſimiliter et papa poſſet cōſtituere q̧ error qualitatis impediret et q̧ nullus error impediret et q̧ eſſet matrimonium vbi eſſet error pſone ſicut et tenet pign⁹ licet ibi ſit error· ff· de pigno· act· l· i· vnde ex natura non habet error q̧ impediat· ar· tñ eſt contra de iacob et lya· q: nondum eccleſia tunc conſtituerat et tamē impediebat· et eſt etiā ar· ꝯtra· q: error impedit empcōnem· et· ff· de ꝯtrah· emp· l· quod tamē· Et nota q̧ ſecundum hug̃· et lau· nunq̃ erratur in pſona niſi prius habita noticia aliqua ex eo cuius nomine alius ſe repreſentet· vnde ſi aliquis ſe offert ſub nomine regis francie alicui mulieri que non audierat aliquid de ip̄o rege nec aliquam noticiam de eo habet p famam vel alio modo et putat hunc eſſe regem francie non errat i perſona ſed in fortuna vel in qualitate vel in nomine ſed ſi aliqua conſentit in aliquem viſum vel ñ viſum tamen aliquo modo ſibi cognitum ſcilicet fama vel alio modo ſi poſtea per errorem accipiat alium etiaȝ ſi ab eo fuerit cognita reddetur primo· ſi tamen ille in eam conſenſerit per nuncium vel alio modo· ſi vero nullo modo fuerit ſibi cognitus quamuis per errorē accipiat alium nunquā reddetur p̄mo· q: inter eam et p̄mū nō fuit matrimonium· nā in penit⁹ incognitum nec amorem nec conſenſum dirigere poſſumus· vnde auguſtinus non viſos diligere poſſumus qui nobis p famam vel alio modo cogniti ſūt· Incognitos autē diligere neq̄mus· ſȝ certe licȝ poſſet hoc cōcedi q̧ non ſit reſtituēda priori· nec tñ dico q̧ debeat ſtare cum ſecundo· cū ibi ſit error· nam errare eſt vnum ꝓ alio putare· xxij· q· ij· in quibus· et xxxviij· di· quamuis· Item eadem racōne qui emit auricalcū pro auro cōſentit in auricalcū quod falſum eſt· ff· de ꝯtrah· ēp· alioqñ· et· l· quid tamen· nam licet nō erret circa illū cui⁹ nullā noticiā habuit· errat tñ circa preſentē· h· ⁊ lau· dicūt qd ſit matrimoniū cum iſta· ſed hoc non credo cum enim ibi ſit error ergo non eſt ibi conſenſus· q: nichil eſt tam contrariuȝ ꝯſenſui ſicut error· ff· de iudi· l· ij·

c ¶ Conſenſus· vt· xxvij· q· ij· ſufficiat· intelligitur autem conſentire niſi expreſſe diſſentiat· ut· ff· ſolu· ma· l· ij· §· voluntatem· et extra de hijs que ſi· a pla· ſine cōſenſu capli· c· ij· ff· de ſpō· l· ſed que patris· extra de ſpon· ſic ex litteris·

d ¶ Errauit· quia alium pro alio putauit· hoc ē errare· xxij· q· ij· in quibus· vel pro vero falſum putare· xxxviij· di· quamuis·

¶ Non ergo conſenſit· nichil enim eſt tam contrarium conſenſui vt error· ff· de contrahē· emp· alioquin· ff· de iuriſdict· omni· iudi· l· ij·

¶ Ordinandus· vt· lxviij· di· preſbiteri·

¶ Aliam· quaſi diceret non· nam iſte error vendicōnem non impedit licet error ſexus impediat· ut· ff· de ꝯtrah· emp· alioquin· §· i· tamen dicit lex quia ſoluitur empcō per actionē ex empto· ff· de actio· emp· ex empto· §· ſi quis virginem·

¶ Perſone· pſona ſm· h· ē rōnabilis creature indiuidua eſſentia·